

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ladislavy Mentbergerové a soudců JUDr. Ivana Kratochvíla a Mgr. Karolíny Šorbanové ve věci

žalobce: **Ing. Petr P.**, nar. xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Ing. Janem Evanem, LL.M.
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

proti
žalované : **Iveta H.**, nar. xxx
bytem xxx, xxx

o vzájemném návrhu žalované na zaplacení částky 56 850 Kč,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 21. prosince 2018, č.j. 9 C 139/2017-380, po vydání rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. září 2019, č.j. 21 Co 167/2019-415, částečně zrušeného rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 23. června 2020, č.j. 26 Co 1105/2020-467,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně ve výroku III., jímž byl zamítnut vzájemný návrh žalované na zaplacení smluvní pokuty za prodlení za rok 2014 (50 500 Kč) a za rok 2015 (6 850 Kč), potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

- II. Ve výroku IV. se mění tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího a dovolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora označeným rozsudkem výrokem I. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částky 52 474 Kč s příslušenstvím specifikovaným v tomto výroku a 25 000 Kč s příslušenstvím specifikovaným v tomto výroku, výrokem II. zamítl žalobu ohledně částky 47 500 Kč s příslušenstvím v tomto výroku uvedeným, výrokem III. je zamítl vzájemný návrh žalované na zaplacení částky 92 048,42 Kč a výrokem IV. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 117 247,06 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce.
2. Z hlediska skutkového stavu vyšel ze zjištění, že žalobce je vlastníkem bytové jednotky č. xxx v xxx, xxx, kterou na základě nájemní smlouvy ze dne 3.7.2013 pronajal do 31.8.2015 žalované a A.D. Nájem bytu byl následně prodloužen až do 31.8.2016, k faktickému vyklizení bytu však došlo až 30.11.2016, aniž by došlo k předání bytu žalobci dle nájemní smlouvy. Za poslední dva měsíce již nebylo žalovanou ničeho uhrazeno. Žalobce následně zjistil poškození bytu a chybějící zrcadlo. Na uvedení bytu do původního stavu vynaložil celkem částku 25.773 Kč. Dále žalobce zjistil nedoplatky za služby poskytované v souvislosti s nájmem bytu ve výši 25.701,58 Kč. Jako náhradu škody a ušlý zisk žalobce za bezprávné užívání bytu žalovanou v období od 1.9.2016 do 30.11.2016 požadoval zaplacení 35.000 Kč, tj. ve výši dvou původně dohodnutých nájmu. Žalobce na úhradu dluhu započítal kauci ve výši 34.000 Kč a žalovanou vyzval k úhradě částky 52.474 Kč. Vzájemný návrh žalované ve výši 92.048,42 Kč podle zákona č. 67/2013 Sb. považoval za zjevné zneužití práva, které nemůže požívat soudní ochrany. Žalobce následně žalobu rozšířil o úrok z prodlení z žalované částky, ušlý zisk ve výši 50.000 Kč, odpovídající dvěma měsícům za období, po které žalobce nemohl být pronajímat z důvodu provádění jeho oprav a úklidu společně s příslušenstvím, a ušlý zisk ve výši 22.500 Kč, odpovídající rozdílu mezi nájmem za byt požadovaným za období od 1.9. do 30.11.2016 a obvyklým (tržním) nájmem ve výši 25.000 Kč měsíčně, které mohl žalobce obdržet za tuto dobu, nebýt protiprávního užívání bytu žalovanou ve výši 7.500 Kč měsíčně (3 x 7.500 = 22.500 Kč).
3. Po provedeném dokazování soud I. stupně žalobě vyhověl co do částky 52.474 Kč s příslušenstvím a částky 25.000 Kč s příslušenstvím. Za oprávněné uznal pohledávky žalobce za uvedení bytu do předešlého stavu ve výši 5.670,65 Kč (úklidové práce), částku 13.250 Kč za vymalování bytu, částku 1.800 Kč za opravu drobných poškození, částku 968 Kč za dvě chybějící žárovky a 4.084 Kč za rozbité unikátní zrcadlo, vše v celkové výši cca 25.773 Kč. Důvodnou uznal rovněž položku nedoplatků za služby spojené s užíváním bytu ve výši 25.701,58 Kč a požadovaný ušlý zisk za dva měsíční nájemní 17.500 Kč, v celkové výši 35.000 Kč, tj. vše dohromady 86.474,58 Kč. Po odečtení přijaté kauce ve výši 34.000 Kč žalobci přiznal (po zaokrouhlení) 52.474 Kč s příslušenstvím. Žalobě vyhověl rovněž co do částky 25.000 Kč s příslušenstvím (výše obvyklého měsíčního nájemného dle vyjádření svědka S., osoby pohybující se v trhu s realitami), dle spravedlivého uvážení, jako ušlý zisk za období 1 měsíce, kdy v důsledku uvádění bytu do původního stavu nemohl žalobce být pronajímat. Co do zbytku žalobu zamítl. Soud I. stupně nepřisvědčil námitce promlčení, protože shledal, že doposud neuplynula promlčecí doba, když žádné z práv nedospělo dříve než 3 roky před zahájením řízení a došlo ke stavění běhu promlčecí doby. Ani právo na Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

úhradu dluhu na záloze za služby splatné 25.2.2014, která nebyla uhrazena ve výši 2.000 Kč, nebylo promlčeno, protože žalovaná svůj dluh uznala částečným plněním zálohy. Soud I. stupně rovněž zamítl vzájemný návrh žalované na úhradu pohledávky z titulu pokuty účtované podle zák. 67/2013 Sb. za prodlení s předložením vyúčtování služeb, protože tomuto právu nebylo možné poskytnout právní ochranu. Soud I. stupně na straně žalované shledal závažnější porušení povinností, než jakého se dopustil žalobce, a navíc opožděným předložením vyúčtování žalované nevznikla žádná škoda. Výrok o náhradě nákladů řízení byl odůvodněn § 142 odst.1, 2 o.s.ř., ve spojení s § 142a odst. 1 o.s.ř., když byl samostatně posuzován návrh žalobce a vzájemný návrh žalované.

4. K odvolání žalované Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 18. 9. 2019, č.j. 21 Co 167/2019-415, potvrdil rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku I., v zamítavém výroku III. a v nákladovém výroku IV., výroky I. a výroky II. rozhodl o nákladech odvolacího řízení tak, že žalovanou zavázal povinností zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 22 602,80 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce.
5. Odvolací soud se ztotožnil se zjištěným skutkovým stavem a za správné pokládal rovněž právní závěry, na nichž založil soud prvního stupně vyhovující výrok I. svého rozsudku. Poté se zabýval správností právních názorů, které přijal soud prvního stupně ve vztahu ke vzájemnému návrhu žalované. Zde převzal jeho následující skutková zjištění. Dne 3. 7. 2013 uzavřeli žalobce jako pronajímatel a žalovaná spolu s A. D. jako společní nájemci smlouvu o nájmu předmětného bytu na dobu určitou od 1. 9. 2013 do 30. 8. 2014 (dále jen „Nájemní smlouva“). Nájemní smlouva obsahovala rovněž ujednání, že pronajímatel je povinen vyúčtovat cenu služeb (placených zálohově měsíčními platbami 5.000 Kč) za kalendářní rok vždy „nejpozději do jednoho měsíce od doručení poslední faktury od posledního dodavatele služeb čerpaných v uplynulém roce“ (dále jen „ujednání o vyúčtování služeb“). Dne 30. 8. 2014 uzavřely smluvní strany dodatek č. 1 k Nájemní smlouvě, v němž se dohodly mimo jiné na prodloužení doby nájmu do 31. 8. 2015. Žalovaní bez výzvy k vyklizení ze strany žalobce pokračovali v užívání bytu i po tomto datu (čímž se nájem prodloužil do 31. 8. 2016) a výzvami ze 7. a 19. 9. 2016 je žalobce vyzval k vyklizení bytu. Žalobou doručenou dne 26. října 2016 Obvodnímu soudu pro Prahu 6 se pak domáhal po žalované a A. D. vyklizení předmětného bytu, přičemž řízení bylo usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. 1. 2017, č. j. 33 C 123/2016-16, zastaveno pro zpětvzetí žaloby poté, co žalovaná a A. D. dne 30. 11. 2016 byt vyklidili. Dne 16. 9. žalobce zaslal žalované jednotlivá vyúčtování služeb za kalendářní roky 2013, 2014 a 2015. Na tomto skutkovém základě odvolací soud – shodně se soudem prvního stupně – zejména dovodil, že předložil-li žalobce vyúčtování služeb za kalendářní roky 2014 a 2015 (soud prvního stupně pokládal pokutu za prodlení s vyúčtováním za období do 31.12.2013 za nepřiznatelnou „vzhledem k časové působnosti zákona č. 67/2013 Sb.“ a odvolací soud – již jen ve vztahu k nároku za roky 2014 a 2015 – se zabýval pouze otázkou zneužití práva ve smyslu § 8 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „o. z.“) až dne 16. 9. 2016, ocitl se v prodlení se splněním povinnosti každoročně předložit vyúčtování žalované; za této situace mu podle § 13 zákona č. 67/2013 Sb., vznikla povinnost zaplatit jí za každý den prodlení pokutu v částce 100 Kč, resp. od 1. ledna 2016 v částce 50 Kč. Pokutu z prodlení (za roky 2014 a 2015) jí však nelze přiznat, neboť nárok na její zaplacení je ve skutečnosti výrazem zneužití práva ve smyslu § 8 o. z. V této souvislosti oba soudy konstatovaly, že žalovaná závažněji porušovala své povinnosti nájemkyně bytu než žalobce své povinnosti pronajímatele, že prodlením žalobce jí nebyla způsobena žádná škoda (proto, že opožděně předloženými vyúčtováními jí byly na službách stanoveny nedoplatky, nikoli přeplatky) a že vzhledem k okolnostem podání vzájemného návrhu („žalovaná nejprve existenci pohledávky žalobce popírala a až posléze uplatnila vzájemným návrhem své právo na úhradu pokuty..., jejíž část započítala na svůj dluh na službách“) jí k uplatnění práva na pokutu z prodlení zjevně vedl toliko zájem „potrestat“ žalobce za to, že po ní důvodně žádá úhradu svých pohledávek. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 9.

2010, sp. zn. 28 Cdo 5014/2009, navíc přičinil, že obecně lze za zneužití práva považovat použití právní normy v rozporu s jejím účelem; jde pak o jednání zdánlivě dovolené, jímž má být dosaženo výsledku nedovoleného, resp. o tzv. obcházení zákona (jeho ducha a smyslu), aby se záměrně dosáhlo výsledku právní normou nepředvídaného a nežádoucího. Vzájemný návrh žalované uvedené znaky zneužití práva vykazuje i proto, že byl „pouhou záminkou (reakcí) k dosažení skutečnosti, aby... nebyla povinna hradit zákonné nároky žalobce po ukončení... nájmu (což by byl výsledek nežádoucí a nechtěný)“, tedy – řečeno jinak – „sledoval poškození žalobce, a to i přesto, že došlo k porušení zákona oběma účastníky“. Z vyložených důvodů potvrdil rozsudek soudu prvního stupně rovněž ve výroku III., jímž byl zamítnut vzájemný návrh žalované.

6. K dovolání žalované rozhodl Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 23. 6. 2020, č.j. 26 Cdo 1105/2020-467 tak, že výrokem I. zamítl dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2019, č.j. 21 Co 167/2019-415, v části výroku I., pokud jím byl potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 21. 12. 2018, č.j. 9 C 139/2017-380, ve výroku III., jímž byl zamítnut vzájemný návrh žalované na zaplacení pokuty za prodlení za rok 2013. Výrokem III. zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2019, č.j. 21 Co 167/2019-415, v části výroku I., pokud jím byl potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 21. 12. 2018, č.j. 9 C 139/2017-380, ve výroku III., jímž byl zamítnut vzájemný návrh žalované na zaplacení pokuty za prodlení ze roky 2014 a 2015, a ve výroku IV. o nákladech řízení účastníků a dále ve výroku II. o nákladech odvolacího řízení účastníků a věc v uvedeném rozsahu vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Výrokem III. ve zbývajících částech dovolání odmítl.
7. Nejvyšší soud nejprve konstatoval, že úpravu pokuty z prodlení obsaženou v § 13 zákona č. 67/2013 Sb. nelze vztáhnout i na případ prodlení poskytovatele služeb s vyúčtováním nákladů na služby za zúčtovací období, které započalo před 1. lednem 2014. Proto v této části bylo dovolání zamítnuto (§ 3074 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., dále jen o. z.) a § 14 zákona č. 67/2013 Sb.
8. Poté s odkazem na ustanovení § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou provedenou zákonem č. 104/2015 Sb., uvedl, že pokutou podle tohoto zákona je penalizováno prodlení s povinnostmi s nepeněžitým plněním stanovenými tímto zákonem. Pokuta z prodlení dopadá i na prodlení poskytovatele služeb s povinností provést vyúčtování a doručit je příjemci služeb v předepsané lhůtě. Ocitne-li se poskytovatel služeb v prodlení se splněním povinnosti, kterou mu ukládá ustanovení § 7 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou, zásadně jí stíhá povinnost zaplatit příjemci služeb za každý započatý den prodlení pokutu v částce 100 korun (od 1. 1. 2016 v částce 50 Kč, příp. i v nižší ujednané částce). Povinnost platit pokutu z prodlení však poskytovateli služeb nevznikne „automaticky“ při každém prodlení s nepeněžitým plněním. Zákon totiž zároveň zakotvil výjimky z uvedené platební povinnosti. Poskytovatel služeb, který nedoručil včas vyúčtování služeb příjemci, se tak zproští povinnosti platit mu pokutu v prodlení (povinnost platit pokutu z prodlení mu nevznikne), jestliže prokáže, že za 1) by splnění příslušné povinnosti s nepeněžitým plněním ve stanové lhůtě nebylo spravedlivé požadovat nebo za 2) k nesplnění lhůty došlo zaviněním druhé strany.
9. Nejvyšší soud tedy uzavřel, že se zřetelem k řečenému lze uzavřít, že ve vztahu k žalobnímu požadavku na zaplacení pokuty z prodlení (za roky 2014 a 2015) podle § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou, je – vzhledem k dvěma výjimkám zde upraveným – zpravidla vyloučena úvaha o zneužití práva ve smyslu § 8 o. z. (příp. o nepoctivém jednání ve smyslu § 6 odst. 2 o. z.); hlediska rozhodná pro úsudek o zneužití práva zkoumá soud zásadně již při úvaze o vzniku předmětné platební povinnosti. Uplatněný nárok na zaplacení pokuty z prodlení podle § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou, lze tak odeprít oprávněnému za použití § 8 o. z. zcela výjimečně, v případech, kdy úsudek o zneužití práva odůvodňují okolnosti, které nelze podřadit

pod některou z výjimek z povinnosti platit pokutu z prodlení, jak jsou vymezeny v § 13 odst. 1 (v části věty za spojkou ledaže) zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou.

10. V souvislosti s výše uvedeným Nejvyšší soud zdůraznil, že dovoláním nebyla zpochybněna správnost právního názoru, že žalobce se ocitl v prodlení z povinnosti vyúčtovat žalované včas náklady za služby poskytované s užíváním bytu za roky 2014 a 2015. Za tohoto stavu bude podle Nejvyššího soudu nejprve zapotřebí postavit najisto, zda v důsledku uvedeného prodlení vznikla žalobci povinnost zaplatit žalované pokutu podle § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou s tím, že otázka možného zneužití práva může být zodpovězena až poté, co bude jednoznačně vyřešen vznik uvedené platební povinnosti. V této souvislosti Nejvyšší soud konstatoval, že okolnosti zdůrazňované soudy nižších stupňů, byť ve vztahu k úvaze o zneužití práva (§ 8 o.z.), nevypovídají nic o tom, že po žalobci nebylo možné spravedlivě požadovat, aby žalované vyúčtoval náklady na služby za kalendářní roky 2014 a 2015 ve stanovených lhůtách, či o tom, že žalobce nesplnil uvedenou povinnost zčásti zaviněním žalované. S uvedeným nakonec koresponduje podle Nejvyššího soudu i skutečnost, že žalobce okolnosti významné pro posouzení uvedených hledisek v rámci řízení ani netvrdil, natož prokázal. Za této situace je podle Nejvyššího soudu namíste vycházet z úvahy, že nebyly naplněny předpoklady (výjimky), za nichž se žalobce, jenž se ocitl v prodlení s povinností vyúčtovat žalované náklady na služby za rok 2014 a 2015, mohl zprostit povinnosti zaplatit ji pokutu podle § 13 odst. 1 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou. Podle Nejvyššího soudu tak zbývá posoudit, zda jsou v daném případě výjimečně dány důvody pro to, aby žalované bylo odepřeno uplatněné právo na pokutu z prodlení ve smyslu § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou, za použití korektivu upraveného v § 8 o.z. V tomto směru vyslovil dovolací soud názor, že úsudek o zneužití práva nelze založit na poměrování závažnosti porušování vzájemných povinností účastníků řízení, jak to učinily soudy nižších stupňů.
11. Zbývá tedy podle Nejvyššího soudu posoudit, zda jsou v daném případě výjimečně dány důvody pro to, aby dovolatelce bylo odepřeno uplatněné právo na pokutu z prodlení ve smyslu § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou, za použití korektivu upraveného v § 8 o. z. Dovolací soud vyslovil názor, že úsudek o zneužití práva nelze založit na poměrování závažnosti porušování vzájemných povinností účastníků řízení, jak to učinily soudy nižších stupňů. Hodnocení závažnosti porušení určité právní povinnosti je primárně vyjádřeno tím, jakou sankci (jiný negativní následek) za dané porušení ukládá zákon povinnému. Bylo by pak v rozporu s takto vyjádřeným hodnocením zákonodárce, aby byl povinný nad rámec stanovené sankce (jiného negativního následku) postižen jakoby navíc („podruhé“) ještě tím, že mu budou odepřeny jeho vlastní nároky vůči oprávněnému, nadto za situace, kdy také oprávněný porušoval (být možná méně závažně) svoje povinnosti v závazkovém vztahu účastníků. Postup podle § 8 o. z. sám o sobě nemůže ospravedlnit ani okolnost, že dovolatelce (snad) nevznikla v důsledku prodlení žalobce škoda. Věřitel je totiž přímo ze zákona (ex lege) oprávněn požadovat penále bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda (§ 2048 věta první ve spojení s § 2052 o. z.). Z toho, že věřitel může požadovat penále, i když mu porušením utvrzené povinnosti nevznikla škoda, pak současně vyplývá, že penále – stejně jako smluvní pokuta – plní (mimo jiné) i funkci sankce (srov. mutatis mutandis např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu z 15. října 2013, sp. zn. 26 Cdo 2626/2013). I kdyby tedy dovolatelku skutečně vedl k uplatnění práva na pokutu z prodlení toliko zájem „potrestat“ (jinak řečeno „sankcionovat“) žalobce (jen na tom, že „žalovaná nejprve existenci pohledávky žalobce popírala a až posléze uplatnila vzájemným návrhem své právo na úhradu pokuty..., jejíž část započítala na svůj dluh na službách“, však takový úsudek vystavět nelze), šlo by i přesto o výkon práva v souladu s účelem § 13 zákona č. 67/2013 Sb., ve znění před novelou, a nikoli v rozporu s ním. V daném případě je navíc evidentní, že požadavkem za zaplacení pokuty z prodlení sleduje dovolatelka především zájem na zachování, příp. i rozmnožení současného stavu svého majetku. Ostatně sledování především svého vlastního prospěchu je typické pro naprostou většinu účastníků majetkových sporů (takový zájem lze bezesporu spatřovat i na straně žalobce). V poměrech

souzené věci tudíž nelze úspěšně dovozovat, že by zde šlo o atypický případ, kde má výkon uplatněného práva pro dovolatelku jen nepatrný či dokonce žádný užitek (ve zdejších socioekonomických poměrech zajisté nelze pokládat sumu přesahující 90 tisíc Kč za zanedbatelnou /bagatelní/ částku) a kde tak dovolatelka vykonává své právo výhradně proto, aby uškodila žalobci, tj. bez jakéhokoli jiného – rozumného a pochopitelného – účelu. Z vyložených důvodů nelze podle Nejvyššího soudu pokládat za správný právní závěr, že nárok na zaplacení pokuty (penále) z prodlení, jež uplatnila dovolatelka vzájemným návrhem, je ve skutečnosti výrazem zneužití práva ve smyslu § 8 o. z.

12. Odvolací soud po částečné kasaci svého předchozího rozhodnutí dovolacím soudem vyzval oba účastníky ke sdělení, zda lze očekávat, že ve věci by mohlo dojít ke smírnému vyřešení sporu. Oba účastníci prostřednictvím svých právních zástupců v mezidobí poté mimosoudně jednali. Právní zástupce žalované k výzvě odvolacího soudu ze dne 1. 2. 2021 sdělil, že účastníci dospěli ke smírnému řešení sporu a že finalizují text dohody pro potřeby podání k soudu a ukončení řízení (č.l. 487), což potvrdil i právní zástupce žalobce přípisem ze dne 19. 3. 2021 (č.l. 490), ve kterém zároveň sdělil, že finální dořešení věci je komplikováno tím, že žalovaná trvale žije v zahraničí (v xxx xxx) a není tak k dispozici k popisu nezbytných dokumentů. Dne 29. 3. 2021 předložil právní zástupce žalobce ke schválení soudní smír spolu s originálem dohody o narovnání uzavřené mezi účastníky dne 26. 3. 2021 /22.3.2021/ (č.l. 499-503). V souvislosti s tímto procesním návrhem žalobce nařídil odvolací soud dne 31. 3. 2021 ústní jednání na den 19. 5. 2021. Přípisem ze dne 12.4.2021 právní zástupce žalované oznámil odvolacímu soudu, že došlo k ukončení právního zastupování žalované, přičemž současně uvedl, že předvolání na soudní jednání bylo žalované zasláno na vědomí. V rámci usnadnění dalšího postupu sdělil dostupné kontaktní údaje na žalovanou, a to její telefonní číslo a emailovou adresu, která koresponduje s emailovou adresou, z níž žalovaná korespondovala s odvolacím soudem.
13. Podáním ze dne 28. 4. 2021 (č.l. 512) žalovaná odvolacímu soudu sdělila, že z důvodu, že žije ve xxx xxx se nemůže zúčastnit nařízeného jednání a že proto posílá písemné vyjádření, ve kterém potvrdila, že dne 22. 3. 2021 uzavřela s žalobcem dohodu o narovnání. Navrhla, aby soud akceptoval předložený návrh na uzavření míru a celou nepřijemnou záležitost ukončil.
14. K odvolacímu jednání dne 19. 5. 2021 se žalovaná nedostavila, a proto odvolací soud jednal v její nepřítomnosti podle § 101 odst. 3 o.s.ř. za použití § 211 o.s.ř., neboť pro takový postup měl splněny všechny zákonné podmínky, když jednak sama žalovaná svým podáním ze dne 28. 4. 2021 potvrdila, že byla vyrozuměna svým právním zástupcem o termínu odvolacího jednání a nadto uvedené potvrdil i její právní zástupce poté, kdy mu bylo doručeno předvolání k odvolacímu jednání a on odvolacímu soudu sdělil, že došlo k ukončení jeho právního zastupování žalované (k tomu srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1094/2000).
15. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně podle § 212 a 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. v rozsahu vzájemného návrhu žalované na zaplacení pokuty za prodlení za rok 2014 a 2015 (50 500 Kč + 6 850 Kč) a dále v akcesorickém výroku o nákladech řízení mezi účastníky a poté, kdy doplnil dokazování podle § 213 odst. 4 o.s.ř. dohodou o narovnání ze dne 26. 3. 2021 /22. 3. 2021/, dospěl k závěru, že odvolání žalované ve vztahu k jí uplatněnému vzájemnému návrhu na zaplacení pokuty za prodlení na rok 2014 a 2015 není opodstatněné, a to právě s ohledem na uzavřenou dohodu o narovnání.
16. V preambuli dohody o narovnání uzavřené mezi účastníky řízení, účastníci konstatovali, že žalovaná byla nájemkyní bytu č. xxx v druhém nadzemním podlaží domu na adrese xxx xxx (dále jen byt), že na počátku nájemního vztahu zaplatila žalobci peněžitou jistotu ve výši 34 000 Kč, že u Obvodního soudu pro Prahu 5 bylo vedeno řízení zahájené žalobou ze dne 20. 4. 2017, kterou

se žalobce domáhal proti žalované úhrady částky 52 474 Kč s příslušenstvím, které bylo vedeno pod sp. zn. 9 C 139/2017, že žalovaná uplatněný nárok žalobce částečně odmítla v rozsahu náhrady nákladů na odstranění poškození bytu ve výši 25 773 Kč, a ve zbývajícím rozsahu jej započítala oproti vlastnímu nároku z titulu zákonné pokuty za prodlení s předložením vyúčtování služeb, který proti žalobci uplatnila vzájemným návrhem ze dne 22. 1. 2018, jímž se domáhala proti žalobci zaplacení částky 92 048,42 Kč. Žalobce žalobní návrh rozšířil na částku 124 974 Kč s příslušenstvím. Obvodní soud pro Prahu 5 rozhodl dne 21. 12. 2018 rozsudkem tak, že žalovanou zavázal povinností uhradit žalobci částku 52 474 Kč s příslušenstvím a 25 000 Kč s příslušenstvím spolu s náklady řízení ve výši 117 247,06 Kč. Co do částky 47 500 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl. Současně zamítl vzájemný návrh žalované z titulu uplatnění pokuty. K odvolání žalované rozhodl ve věci Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 9. 2019 tak, že rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 potvrdil a žalobci přiznal náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 22 602,80 Kč. K výzvě žalobce zaplatila žalovaná žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 139 849,86 Kč a dále na základě pravomocného rozsudku uhradila žalobci žalobou uplatněný nárok v celkové výši 87 505,28 Kč. Dále účastníci konstatovali obsah rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2020, jímž byl rozsudek Městského soudu v Praze ve výroku III., jímž byl zamítnut vzájemný návrh žalované na zaplacení pokuty za prodlení za roky 2014 a 2015, ve výroku IV. o nákladech řízení účastníků a ve výroku II. o nákladech odvolacího řízení zrušen a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. **Poté účastníci shodně prohlásili, že nemají zájem nadále pokračovat v řízení u Městského soudu v Praze a že si přejí nahradit svá práva a povinnosti související se spornými právy a povinnostmi vzájemnou dohodou a spor vyřešit smírnou cestou.**

17. V bodu I. účastníci vymezili okruh sporných práv a povinností, které vznikly v souvislosti se skutkovými okolnostmi popsány v preambuli a) zda a případně v jaké výši vznikl žalované nárok na zaplacení zákonné pokuty v souvislosti s prodlením žalobce s předáním vyúčtování služeb poskytovaných v souvislosti s nájmem bytu za roky 2014 a 2015, b) jakým způsobem a v jaké výši mají strany nést náhrady nákladů řízení u Obvodního soudu pro Prahu 5, u Městského soudu a Nejvyššího soudu. Strany prohlásily, že v zájmu rychlosti a hospodárnosti řešení a s ohledem na oboustranný zájem na smírném vyřešení výše popsaného sporu se dohodly na níže uvedeném narovnání.
18. Obsah narovnání je popsán v bodu II. této dohody. Podle dohody o narovnání je žalovaná oprávněna si ponechat celou částku náhradu nákladů řízení, která jí byla žalobcem vrácena po vydání rozsudku Nejvyššího soudu. **Žalovaná se současně v plném rozsahu vzdává** veškerých a všech svých nároků, které má (či může mít) vůči žalobci v souvislosti s nájmem bytu a jeho skončením, zejména **veškerých nároků na zaplacení pokuty v souvislosti s prodlením žalobce s předložením jakéhokoliv vyúčtování služeb spojených s nájmem bytu, jakož i souvisejících nároků, které žalované mohly (či mohou) vzniknout při uplatnění takových práv a nároků v řízení před soudy všech stupňů zejména práva na náhradu nákladů řízení.** Žalobce se vzdává veškerých svých nároků vůči žalované, které mu mohly (či mohou) vzniknout v důsledku uplatňování jeho výše popsaných práv vůči žalované v řízení před Obvodním soudem pro Prahu 5, řízení před Městským soudem v Praze a řízení před Nejvyšším soudem či kterémkoliv navazujícím řízení (zejména práva na náhradu nákladů řízení). **Účastníci se současně dohodli, že neprodleně po uzavření této dohody učiní společně veškeré kroky směřující ke smírnému ukončení řízení u Městského soudu v Praze tak, aby toto řízení bylo zastaveno, přičemž každá ze stran se zavazuje vzdát se svého práva na náhradu nákladů řízení u Městského soudu v Praze.** V bodu II. odst. 2.3. se strany dohodly, že poskytnou maximální možnou součinnost k tomu, aby došlo ke smírnému vyřešení sporu. V případě, že nedojde ke schválení smíru, se strany zavázaly poskytnout maximální součinnost a učinit veškeré kroky potřebné k tomu, aby byl smír v řízení před Městským soudem v Praze schválen v jiném vhodném

znění korespondujícím se smyslem a účelem této dohody nebo aby bylo řízení u Městského soudu v Praze jiným vhodným způsobem pravomocně zastaveno za současného plného respektování narovnání učiněného touto dohodou.

19. Podle § 1903 odst. 1 věty první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“), lze dosavadní závazek nahradit novým závazkem i tak, že si strany ujednáním upraví práva a povinnosti mezi nimi dosud sporné nebo pochybné.
20. Podle § 1904 o. z. platnost narovnání není dotčena omylem v tom, co bylo mezi stranami sporné nebo pochybné, ledaže omyl vyvolala některá strana lstí. Narovnání dohodnuté v dobré víře nepozbývá platnosti ani tehdy, zjistí-li se na základě skutečností vyšších najevo dodatečně, že některá ze stran pohledávku neměla.
21. Narovnání je dohoda účastníků závazkového právního vztahu, kterou odstraňují spornost nebo pochybnost vzájemných práv a povinností tím, že je ruší a nahrazují je novými. Dosavadní závazek tak zaniká a je nahrazen závazkem novým, který vyplývá z narovnání. Narovnáním mohou být upraveny mezi účastníky jakékoliv sporná práva a povinnosti, jimiž mohou disponovat. Sporností práv a povinností ve smyslu § 1903 o. z. se nemíní soudní spory, nýbrž rozdílný názor účastníků na otázku existence, platnosti závazku, jeho kauzy či obsahu (co, popř. v jakém rozsahu, má být plněno, kdy apod.).
22. Účelem narovnání není zjistit, jak se věci ve skutečnosti mají, ale předejít dalším nesrovnalostem nebo sporům tím, že původní závazek, v němž se sporné právo a povinnost vyskytly, se zruší a nahradí závazkem novým. Dohoda o narovnání je vždy samostatným zavazovacím důvodem (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. 30 Cdo 21/2011, ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 23 Cdo 3957/2013, ze dne 29. 4. 2010, sp. zn. 33 Cdo 4413/2007).
23. Cílem dohody o narovnání je předcházení dalším nesrovnalostem, sporům či nákladům, které by vznikly v případě soudního sporu.
24. Navrhovaný soudní smír plynoucí z dohody o narovnání, kterou účastníci řízení uzavřeli 26.3.2021 /22.3.2021/, nemohl být schválen odvolacím soudem, jednak z důvodu, že smírem lze podle § 99 o.s.ř. schválit jen takovou úpravu práv a povinností účastníků, jež může být podkladem pro vykonatelný exekuční titul z hlediska hmotněprávní úpravy (aby exekuční titul byl materiálně vykonatelný), a jednak z důvodu, že se žalovaná k odvolacímu jednání nedostavila z důvodu jejího pobytu v zahraničí, aby bylo možné jednat o případně jiné formulaci navrhovaného soudního smíru, nicméně obsah dohody o narovnání poskytl odvolacímu soudu relevantní podklad pro jeho rozhodnutí o odvolání žalované, respektující vzájemnou dohodu účastníků, když žalovaná s ohledem na dohodu o narovnání nečinila adekvátní procesní úkon, jenž by byl jejím logickým vyústěním, a to v podobě zpětvzetí odvolání. Odvolací soud proto musel ve věci meritorně o odvolání žalované rozhodnout, přičemž ve svém rozhodnutí respektoval vůli účastníků projevenou v dohodě o narovnání a deklarovanou i v jejich písemných podáních adresovaných odvolacímu soudu, tj. řízení vedené u odvolacího soudu o odvolání žalované proti zamítnutí jejího vzájemného návrhu na zaplacení smluvní pokuty za rok 2014 (50 500 Kč) a 2015 (6 850 Kč) ukončit podle toho, jak se účastníci v dohodě o narovnání dohodli. Z dohody o narovnání vyplývá, že žalovaná již nepožaduje vůči žalobci smluvní pokutu za rok 2014 a 2015 (doslovně prohlásila, že se těchto nároků vzdává) a za této situace postupoval odvolací soud tak, že rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku III., o vzájemném návrhu žalované na zaplacení smluvní pokuty za prodlení za rok 2014 (50 500 Kč) a za rok 2015 (6 850 Kč), potvrdil podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný, aniž by se jím dále zabýval v intencích závazných pokynů Nejvyššího soudu uvedených v jeho kasačním rozhodnutí (viz 26 Cdo 1105/2020). Ve výroku IV., o nákladech řízení, jej změnil tak, že

žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně, aby také tento výrok odrážel projevenou vůli účastníků v dohodě o narovnání, v níž oba prohlásili, že se vzdávají svého práva na náhradu nákladů tohoto řízení. Ve stejném duchu rozhodl odvolací soud také o nákladech odvolacího a dovolacího řízení, aby i toto jeho rozhodnutí bylo odrazem vůle účastníků projevené v dohodě o narovnání.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání, které se podává ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení rozsudku Městského soudu v Praze prostřednictvím soudu I. stupně, a to za podmínek uvedených v § 237 o.s.ř.

Praha 19. května 2021

JUDr. Ladislava Mentbergerová v.r.
předsedkyně senátu